

Het EFP bij het FFZ

Het EFP was dit jaar aanwezig bij het Festival Forensische Zorg dat plaatsvond op 28 januari jongstleden. Zij organiseerde er een debat samen met de ethische commissie, een workshop over Routine Outcome Measuring (ROM) door de Onderzoekers Taskforce (OTF) en samen met GGZ-West Noord-Brabant ging men op het ervaringsterras op zoek naar mensen die zich wilden inschrijven op de EFP forums.

Relaties leggen met EFP Forums

In feestelijke outfit gingen medewerkers van beide organisaties op zoek naar deelnemers aan de EFP forums 'Relatiebureau Forensische Zorg' en 'Gedeelde kennis'. Door op mensen af te stappen en relaties te leggen hoopt het EFP partijen nader bij elkaar te brengen en kennisoverdracht te stimuleren. Het gebeurde daar in de zaal in levende lijve, maar het kan ook op het internet door mensen bij elk aar te brengen op forums met verschillende thema's en onderwerpen. Voor meer informatie over deze forums, en hoe ze werken, kunt u terecht op www.efp.nl/forum

“Routine Outcome Monitoring: last of lust?”

Het doel van een tbs-behandeling is een patiënt behandelen voor zijn psychische stoornis, zodat deze in het gunstigste geval verdwijnt, vermindert, of de patiënt leert omgaan met zijn stoornis. Dit om te voorkomen dat hij of zij in de toekomst op vrije voeten wederom een strafbaar feit zal plegen. In vaktermen gesproken moet het recidiverisico afnemen. Een succesvolle behandeling zorgt ervoor dat de patiënt relatief veilig terug kan keren in de maatschappij, met geen of een zeer laag recidivegevaar. Maar wat bepaalt nu deze succesvolle behandeling? Dit is waar de workshop 'Routine Outcome Monitoring' op het Festival Forensische Zorg zich over boog.

Routine Outcome Monitoring wordt gedefinieerd als het meten van het effect van behandelingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van instrumenten en methodologie die ontwikkeld zijn in wetenschappelijk effectonderzoek. Regelmatig wordt bij patiënten de klachten of het functioneren gemeten en er wordt vastgelegd wat voor behandeling(en) de patiënt heeft gehad in de periode voorafgaand aan de meting. Het doel is na te gaan of en in welke mate behandelingen effectief zijn.

De aandacht tijdens de workshop ROM op het FFZ was vooral gericht op de aanwezige behandelaren in de zaal, waaronder psychiaters, sociotherapeuten en vaktherapeuten. Zij zijn per slot van rekening degenen die de informatie over het effect van een behandeling moeten aanleveren. Zij zijn degenen die naast hun dagelijkse werkbelasting met een regelmatige frequentie vragenlijsten moeten invullen om deze effect-informatie boven tafel te krijgen. En het moet secuur gebeuren, op vaste meetmomenten. De discussie werd tijdens de workshop gevoerd hoe zij nu vooral tegen ROM aankijken: is het tijdsverspilling? Is het een last of een lust? Is het een noodzaak, en zo ja, een bittere?

De opinie van het aanwezig publiek leek vooral te gaan in richting van de bittere noodzaak. Een veelgehoord bezwaar was de grote tijdsinvestering naast het gewone werk. Dat de gemiddelde beleidsmedewerker, manager en bestuurder wat positiever gestemd waren mag geen verrassing zijn. De algemene stemming van de bittere noodzaak deed de workshop

eindigen in een open discussie; hoe ROM te realiseren op een betrouwbare en vooral haalbare manier? En ook al was er geen harde eindconclusie, door deze discussie op gang te brengen is het doel van de workshop behaald: alle lagen uit de organisatie met elkaar in gesprek laten zijn over de voor- en nadelen van ROM, zonder te polariseren.

Debat ethiek in de forensische psychiatrie

“Ik heb het (niet) gedaan!”

Wat doe je als de behandeling van een tbs-er niet van de grond komt omdat persoon in kwestie ontkent? Of wat doe je als een verdachte tegenover jou in vertrouwen nog een paar misdaden bekend? Over deze en andere dilemma's boog de commissie Ethiek in de forensische psychiatrie zich in het debat dat gehouden werd tijdens het FFZ.

De werkwijze en afwegingen van de commissie kwamen in vogelvlucht voorbij. Allereerst werd het mogelijk stoffige imago dat een dergelijke commissie heeft getoetst door debatleider Ruben Maes. Hij zag de commissie sigaren rokend bij een haardvuur vergaderen, terwijl af en toe een briefje onder de deur wordt geschoven met daarop een ethisch dilemma of vraag. Dat beeld konden de aanwezige leden Frans Koenraadt, Guy Widderhoven en Jaap van Vliet gelukkig wegnemen. De commissie bestaat uit een gemêleerd gezelschap dat naast diverse drukke werkzaamheden binnen en buiten de forensische psychiatrie geregeld bij elkaar komt om te bespreken hoe ze de ethiek in het algemeen, en bepaalde dilemma's in het bijzonder, op de maatschappelijke agenda kunnen krijgen.

Vervolgens presenteerde Anne Ruth Mackor, geen lid van de commissie maar hoogleraar ethiek in Groningen, een casus van een ontkennende tbs-er die om die reden niet goed behandeld kon worden in de kliniek waar zij zat. Aan de hand van dit voorbeeld werd duidelijk gemaakt dat elke behandelaar vroeg of laat tegen ethische problemen aanloopt; richtlijnen en protocollen geven niet antwoord op alle vragen die zich kunnen voordoen bij een tbs- behandeling. Door oog te houden voor het individu achter het delict en door te blijven zoeken naar andere oplossingen dan degene die het behandelprotocol voorschrijven kunnen dergelijke dilemma's mogelijk opgelost worden.

Ook werd geopperd dat men niet te lang in een dilemma moet blijven hangen. Bekijk het eens van een heel andere kant, of til het probleem letterlijk eens over de muren heen door bijvoorbeeld het sociale netwerk van de patiënt in de behandeling te betrekken. Swanny Kremer, FSNA-therapeut en studente van Anne Ruth Mackor, lichtte dit toe in een korte presentatie. Het leverde een boeiend debat op waarin het duidelijk werd dat je van de ethiek geen klip en klare antwoorden moet verwachten, maar wel dat het kan helpen om oplossingsrichtingen te bedenken en een gezamenlijk denkproces op gang te brengen.

Wilt u meer informatie over de commissie en haar leden, of loopt u in uw werk tegen een ethisch dilemma aan dat u aan de commissie wilt voorleggen? Neem dan contact op met het secretariaat van het EFP: secretariaat@efp.nl